KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 19.2.2020 r.
COM(2020) 67 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy

Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy

1. Wprowadzenie

Technologie cyfrowe znacząco zmieniają nasze codzienne życie, nasz sposób pracy i prowadzenia działalności gospodarczej oraz sposób, w jaki ludzie podróżują, porozumiewają się i nawiązują ze sobą relacje. Komunikacja cyfrowa, kontakty za pośrednictwem mediów społecznościowych, handel elektroniczny i przedsiębiorstwa cyfrowe stopniowo zmieniają nasz świat. Są one źródłem coraz większej ilości danych, które w przypadku ich zagregowania i wykorzystania mogą doprowadzić do powstania zupełnie nowych sposobów i poziomów tworzenia wartości. Jest to transformacja równie fundamentalna jak przemiany spowodowane rewolucją przemysłową.

W swoich wytycznych politycznych przewodnicząca Komisji Ursula von der Leyen podkreśliła, że Europa musi przewodzić transformacji naszego świata w zdrową planetę i nowy świat cyfrowy. To podwójne wyzwanie związane z jednoczesną transformacją ekologiczną i cyfrową wymaga wzajemnie dostosowanych działań. Wymaga ono, zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem, natychmiastowego przejścia na bardziej zrównoważone rozwiązania, które charakteryzuje oszczędne wykorzystanie zasobów w ramach gospodarki o obiegu zamkniętym oraz neutralność dla klimatu. Wymaga ono również zapewnienia każdemu obywatelowi, każdemu pracownikowi i każdemu przedsiębiorcy, niezależnie od miejsca ich zamieszkania, realnych możliwości czerpania korzyści oferowanych przez coraz bardziej cyfrowe społeczeństwo.

Rozwiązania cyfrowe, takie jak systemy łączności, sztuczna inteligencja lub technologie kwantowe, mogą wzbogacić nasze życie na wiele sposobów. Korzyści wynikające z technologii cyfrowych nie są jednak wolne od ryzyka i kosztów. Obywatele nie mają już poczucia kontroli nad tym, co dzieje się z ich danymi osobowymi, i są coraz bardziej przeciążeni sztucznymi żądaniami ich uwagi. Szkodliwe działania w cyberprzestrzeni mogą zagrażać naszemu dobrostanowi lub zakłócać działanie naszej infrastruktury krytycznej, a także naruszać szeroko pojęte interesy w dziedzinie bezpieczeństwa.

Ta gruntowna transformacja społeczna wymaga głębokiej refleksji na wszystkich szczeblach społeczeństwa w kwestii tego, jak Europa może najlepiej sprostać takim zagrożeniom i wyzwaniom. Będzie to wymagało ogromnego wysiłku, ale nie ulega wątpliwości, że Europa dysponuje środkami, aby zapewnić wszystkim lepszą cyfrową przyszłość.

2. Nasza wizja i nasze cele

Komisja pragnie, aby europejskie społeczeństwo było napędzane rozwiązaniami cyfrowymi, które są silnie zakorzenione w naszych wspólnych wartościach i które wzbogacają życie nas wszystkich: obywatele muszą mieć możliwość swobodnego rozwoju osobistego, dokonywania wolnych i bezpiecznych wyborów oraz angażowania się w życie społeczne – bez względu na wiek, płeć lub zawód. Przedsiębiorstwa potrzebują warunków ramowych, które pozwolą im rozpocząć działalność, zwiększyć jej skalę, agregować i wykorzystywać dane, wprowadzać innowacje i konkurować lub współpracować na uczciwych warunkach. Europa musi mieć możliwość wyboru i realizować transformację cyfrową na swój własny sposób.

Europejska suwerenność technologiczna bierze swój początek od zapewnienia integralności i odporności naszej infrastruktury danych, naszych sieci i systemów łączności. Wymaga to stworzenia odpowiednich warunków dla rozwoju i wprowadzania przez Europę jej własnych kluczowych zdolności, a tym samym zmniejszenia naszej zależności od innych części świata w zakresie kluczowych technologii. Potencjał Europy do określenia własnych zasad i wartości w epoce cyfrowej zostanie wzmocniony za pomocą takich zdolności. Europejska suwerenność technologiczna nie jest definiowana w odniesieniu do innych, lecz poprzez skupienie się na potrzebach Europejczyków i europejskiego modelu społecznego. UE pozostanie otwarta dla każdego, kto chce postępować zgodnie z europejskich zasadami i przestrzegać europejskich norm, bez względu na miejsce pochodzenia.

Obywatele powinni mieć możliwość podejmowania lepszych decyzji opartych na spostrzeżeniach uzyskanych na podstawie danych nieosobowych. Dane takie powinny być dostępne dla wszystkich – podmiotów publicznych i prywatnych, dużych i małych, rozpoczynających działalność i gigantów o utrwalonej pozycji rynkowej. Zwiększy to szanse czerpania przez społeczeństwo możliwie największych korzyści płynących z innowacji i konkurencji. Dzięki temu każdy odniesie korzyści z dywidendy cyfrowej. Cyfrowa Europa powinna odzwierciedlać najlepsze cechy Europy – otwartość, sprawiedliwość, zróżnicowanie, demokrację i zaufanie.

W ciągu najbliższych pięciu lat Komisja skupi się na trzech kluczowych celach, aby zapewnić, że rozwiązania cyfrowe pomagają Europie w dążeniu do transformacji cyfrowej na własny sposób przynoszący korzyści obywatelom dzięki poszanowaniu naszych wartości. Dzięki temu Europa stanie się również prekursorem w globalnej debacie.

- **Technologia przynosząca korzyści ludziom**: Opracowywanie, wprowadzanie i wykorzystanie technologii, które w istotny sposób pozytywnie wpływają na życie codzienne obywateli. Silna i konkurencyjna gospodarka, która kontroluje i kształtuje technologie z poszanowaniem wartości europejskich.

- **Uczciwa i konkurencyjna gospodarka:** Pozbawiony utrudnień jednolity rynek, na którym przedsiębiorstwa każdej wielkości i we wszystkich sektorach mogą konkurować na równych

warunkach oraz mogą rozwijać, wprowadzać na rynek i wykorzystywać technologie, produkty i usługi cyfrowe w skali, która stymuluje ich wydajność i globalną konkurencyjność, oraz rynek, na którym konsumenci mogą być pewni, że ich prawa są szanowane.

- **Otwarte, demokratyczne i zrównoważone społeczeństwo**: Budzące zaufanie otoczenie, w którym obywatele mają szerokie uprawnienia do działania i interakcji uwzględniających dane, których dostarczają zarówno w internecie, jak i poza nim. Europejski sposób transformacji cyfrowej, który ugruntowuje nasze demokratyczne wartości, zakłada poszanowanie naszych praw podstawowych i przyczynia się do zrównoważonej, zasobooszczędnej i neutralnej dla klimatu gospodarki

Aby Europa miała rzeczywisty wpływ na sposób, w jaki rozwiązania cyfrowe są opracowywane i wykorzystywane w skali globalnej, musi być silnym, niezależnym i ukierunkowanym na konkretne potrzeby partnerem cyfrowym w pełnym tego słowa znaczeniu. Aby to osiągnąć, potrzebna jest jasna struktura, która promuje godne zaufania interakcje cyfrowe w ramach społeczeństwa, zarówno w przypadku obywateli, jak i przedsiębiorstw. Bez tego nacisku na wiarygodność niezbędny proces transformacji cyfrowej nie powiedzie się.

Tworzenie Europy na miarę ery cyfrowej przypomina kompletowanie układanki składającej się z wielu wzajemnie ze sobą powiązanych elementów; tak jak w przypadku każdej układanki, całości obrazu nie da się zobaczyć bez połączenia ze sobą wszystkich elementów. Poniżej opisano, w jaki sposób Komisja zamierza skompletować tę układankę i urzeczywistnić swoją wizję.

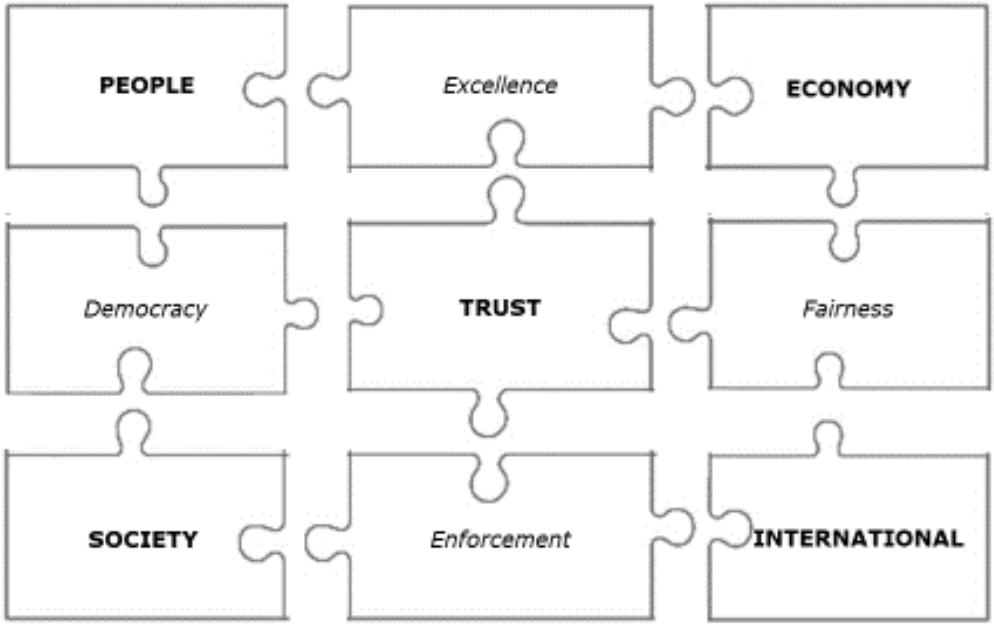

A. Technologia przynosząca korzyści ludziom

Europa ma długą i pełną sukcesów historię związaną z technologią i kreatywnością. Europa jest najsilniejsza, gdy działa wspólnie i łączy siły UE i jej państw członkowskich, angażując również regiony i gminy, środowiska akademickie, społeczeństwo obywatelskie, instytucje finansowe, przedsiębiorstwa i przedsiębiorstwa społeczne. Europa musi zagregować swoje inwestycje w badania i innowacje, dzielić się doświadczeniami i współpracować między państwami. Niedawne porozumienia dotyczące współpracy w takich dziedzinach jak obliczenia superkomputerowe i mikroelektronika pokazały, że współpraca może być bardzo efektywna. Podobne inicjatywy zostaną podjęte w kluczowych obszarach kolejnej fali innowacyjnych technologii. W tym względzie kluczowego znaczenia nabiera również wspieranie cyfrowej transformacji administracji publicznych w całej Europie.

Europa musi więcej inwestować w zdolności strategiczne, które pozwalają nam rozwijać i wykorzystywać rozwiązania cyfrowe w dużej skali i dążyć do interoperacyjności w zakresie kluczowej infrastruktury cyfrowej, jak np. rozległa sieć 5G (i sieć 6G w przyszłości) oraz zaawansowane technologie[1].Dla przykładu: jakość sieci połączeń stanowi najbardziej podstawowy element transformacji cyfrowej. To właśnie ona umożliwia przepływ danych, współpracę między

[1] Obliczenia superkomputerowe, technologie kwantowe, łańcuch bloków i zdolności w zakresie bezpiecznej ogólnoeuropejskiej chmury obliczeniowej.

ludźmi niezależnie od miejsca przebywania, a także połączenie większej liczby przedmiotów z internetem, przekształcenie produkcji, mobilności i łańcuchów logistycznych. Połączenia gigabitowe[2]za pośrednictwem bezpiecznych światłowodów i infrastruktury 5G są nieodzowne, jeżeli chcemy uwolnić potencjał Europy w zakresie rozwoju cyfrowego. W związku z tym niezbędne są odpowiednie inwestycje na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym, aby zrealizować cele UE na 2025 r. w zakresie połączeń[3].

W ramach nowych wieloletnich ram finansowych UE zostanie wniesiony wkład w realizację tych celów. Celem jest osiągnięcie większych i lepszych zdolności strategicznych w obszarach, w których mają one znaczenie, poprzez ukierunkowane programy finansowania[4] oraz wykorzystanie gwarancji InvestEU, a także funduszy strukturalnych i funduszy rozwoju obszarów wiejskich[5]. To finansowanie publiczne musi być wykorzystane do lewarowania inwestycji prywatnych, ponieważ jedynie razem możemy zniwelować luki inwestycyjne. Unia rynków kapitałowych ułatwi innowacyjnym i zaawansowanym technologicznie przedsiębiorstwom dostęp do finansowania rynkowego w całej UE. W związku z tym konieczne jest zapewnienie szerokiej dostępności prywatnego i publicznego kapitału w celu finansowania innowacji cyfrowych.

Europa musi inwestować w sieci łączności, zaawansowane technologie i kapitał ludzki oraz w inteligentną infrastrukturę energetyczną i transportową. W przypadku samej infrastruktury cyfrowej i sieci cyfrowych luka inwestycyjna w UE wynosi 65 mld EUR rocznie[6]. Wdrożenie reform i zwiększenie inwestycji w prace badawczo-rozwojowe oraz wprowadzanie technologii mogłoby zwiększyć PKB o dodatkowe 14 % do 2030 r. Szybkie działanie (na przykład poprzez zwiększenie inwestycji i wprowadzenie środków do 2022 r., a nie do 2025 r.) doprowadziłoby do dodatkowego wzrostu PKB o 3,2 % i stworzenia nowych miejsc pracy do 2030 r.[7] Jest to impuls społeczno-gospodarczy, na którego przegapienie Europa nie może sobie pozwolić.

Inwestowanie w innowacje jest jednak tylko częścią tej kwestii. Prawdziwa transformacja cyfrowa musi zacząć się od europejskich obywateli i przedsiębiorstw mających ufność, że ich aplikacje

---

2 Komunikat Komisji „Łączność dla konkurencyjnego jednolitego rynku cyfrowego: w kierunku europejskiego społeczeństwa gigabitowego”, COM(2016) 587 final.

3 Cele te określają wymóg, aby wszystkie europejskie gospodarstwa domowe, wiejskie lub miejskie, miały łączność internetową o przepustowości co najmniej „100 Mb/s, z możliwością zwiększenia do prędkości gigabitowej”. Odzwierciedla to prognozy Komisji, że w trakcie obecnej dekady gospodarstwa domowe będą w coraz większym stopniu potrzebować internetu o przepustowości 1 Gb/s. Jest to zgodne z odnotowanym przez Komisję wykładniczo rosnącym zapotrzebowaniem na przepustowość sieci oraz z potrzebą zapewnienia zrównoważonych inwestycji w sieci, dzięki którym możliwe będzie zapewnienie symetrycznych (wysyłanie i pobieranie) gigabitowych prędkości w celu zaspokojenia potrzeb europejskiej gospodarki opartej na danych po 2025 r. Wszystkie główne podmioty społeczno-ekonomiczne, takie jak szkoły, szpitale, przedsiębiorstwa, powinny korzystać z gigabitowych połączeń z równymi prędkościami wysyłania i pobierania danych najpóźniej do 2025 r.

4 Program „Cyfrowa Europa”, instrument „Łącząc Europę” (CEF 2), program ramowy „Horyzont Europa” i program kosmiczny.

5 EFRR, EFRROW.

6 *Restoring EU competitiveness*, EBI 2016. Sprawozdanie EBI na temat inwestycji 2019/20 (*Accelerating Europe's Transformation*) potwierdza konieczność zakrojonych na szeroką skalę inwestycji publicznych w celu wsparcia cyfryzacji infrastruktury.

7 Shaping the digital transformation (Kształtowanie transformacji cyfrowej), badanie przeprowadzone dla Komisji Europejskiej, McKinsey Global Institute (do publikacji w II kw. 2020 r.).

i produkty są bezpieczne. Im bardziej jesteśmy ze sobą wzajemnie powiązani, tym bardziej jesteśmy podatni na szkodliwe działania w cyberprzestrzeni. Aby stawić czoła temu rosnącemu zagrożeniu, musimy współpracować na każdym etapie: ustanawiając spójne zasady dla przedsiębiorstw oraz wzmocnione mechanizmy proaktywnej wymiany informacji; zapewniając współpracę operacyjną między państwami członkowskimi oraz między UE a państwami członkowskimi; dążąc do synergii między cywilnymi zdolnościami w zakresie cyberodporności a wymiarami egzekwowania prawa i obronności w ramach cyberbezpieczeństwa[8]; zapewniając skuteczne działanie organów egzekwowania prawa i organów wymiaru sprawiedliwości poprzez opracowanie nowych narzędzi służących walce z cyberprzestępcami; a na koniec, nie mniej ważne, zwiększając świadomość obywateli UE w dziedzinie cyberbezpieczeństwa[9].

Poczucie bezpieczeństwa i zabezpieczenia nie jest wyłącznie kwestią cyberbezpieczeństwa. Obywatele muszą mieć zaufanie do samej technologii oraz sposobu jej wykorzystania. Ma to szczególne znaczenie w przypadku sztucznej inteligencji. W tym kontekście Komisja Europejska przedstawia białą księgę w sprawie tworzenia ekosystemów doskonałości i zaufania w dziedzinie AI w oparciu o europejskie wartości.

Poprawa kształcenia i umiejętności jest kluczowym elementem całościowej wizji transformacji cyfrowej w Europie. Przedsiębiorstwa europejskie potrzebują pracowników biegłych w technologiach cyfrowych, aby mogły się prężnie rozwijać na globalnym rynku opartym na technologii. Z kolei pracownicy potrzebują kompetencji cyfrowych, aby poradzić sobie na coraz bardziej cyfrowym i szybko zmieniającym się rynku pracy[10]. Więcej kobiet może i musi mieć perspektywę udanej kariery zawodowej w dziedzinie technologii, a europejskie technologie muszą czerpać korzyści z umiejętności i kompetencji kobiet.

Zapotrzebowanie na umiejętności cyfrowe wykracza jednak znacznie poza rynek pracy. W związku z tym, że technologie cyfrowe przenikają nasze życie zawodowe i prywatne, posiadanie przynajmniej podstawowej znajomości technologii cyfrowych i podstawowych umiejętności cyfrowych stało się podstawowym warunkiem sprawnego funkcjonowania w dzisiejszym społeczeństwie.

W związku z rosnącą automatyzacją coraz większej liczby procesów cyfryzacja doprowadzi do zmian wykraczających poza sektor technologii. Dojdzie do kompletnej transformacji szeregu różnych zawodów. Transformacja cyfrowa musi być uczciwa i sprawiedliwa oraz zachęcać kobiety do pełnego uczestnictwa. Kluczowa rola przypada w tym kontekście partnerom społecznym. Jednocześnie wspieranie innowacji i upowszechnienia technologii jest jednym z warunków dobrej jakości życia, szans na zatrudnienie oraz domknięcia istniejących nadal luk w uczestnictwie, w szczególności na obszarach wiejskich i oddalonych, które odczuwają negatywne skutki starzenia się społeczeństwa i ogólnego spadku aktywności.

---

[8] Opublikowany niedawno unijny zestaw narzędzi na potrzeby bezpieczeństwa sieci 5G stanowi ważny krok naprzód, ponieważ wprowadza szereg solidnych i kompleksowych środków na rzecz skoordynowanego podejścia UE do bezpiecznych sieci 5G.

[9] Zwiększenie bezpieczeństwa cybernetycznego wniesie istotny wkład w proces tworzenia prawdziwej i skutecznej unii bezpieczeństwa.

[10] Ponad 90 % miejsc pracy wymaga już co najmniej podstawowych umiejętności cyfrowych, a 43 % obywateli Europy i ponad jedna trzecia siły roboczej w UE ich nie posiada.

Pojawiają się również nowe wyzwania związane z warunkami pracy. Rosnąca liczba platform internetowych stworzyła nowe możliwości zarobkowania, wejścia na rynek pracy lub pozostania na nim. Jednocześnie pojawiły się pytania dotyczące ochrony prawnej osób, które nie posiadają statusu pracownika, a doświadczają takich samych trudności jak pracownicy. W związku z tym Komisja zaproponuje wzmocnione ramy prawne dla pracowników platform.

Kluczowe działania

- **Biała księga w sprawie sztucznej inteligencji** określająca warianty ram prawnych dla godnej zaufania AI (przyjęta wraz z niniejszym komunikatem) oraz działania następcze w odniesieniu do bezpieczeństwa, odpowiedzialności, praw podstawowych i danych (IV kw. 2020 r.).
- **Budowanie i wprowadzanie najnowocześniejszych wspólnych zdolności cyfrowych** w dziedzinach AI, cyberbezpieczeństwa, obliczeń superkomputerowych i kwantowych obliczeń komputerowych, łączności kwantowej i łańcucha bloków. Europejskie strategie na rzecz technologii kwantowych i łańcucha bloków (II kw. 2020 r.), a także nowelizacja rozporządzenia w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali[11]
- **Przyspieszenie inwestycji w sieci gigabitowe w Europie**, w drodze nowelizacji dyrektywy w sprawie zmniejszenia kosztów realizacji szybkich sieci łączności elektronicznej[12], aktualizacji **planu działania w zakresie 5G i 6G** oraz nowego programu dotyczącego polityki w zakresie widma radiowego (2021). Zrealizowane zostaną **korytarze 5G w zakresie połączonej i automatycznej mobilności**, w tym korytarze w obrębie sieci kolejowej (2021–2030) (2021–2023).
- Europejska strategia bezpieczeństwa cybernetycznego obejmująca **utworzenie wspólnej jednostki ds. cyberbezpieczeństwa**, nowelizację **dyrektywy w sprawie bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych**[13] oraz bodziec dla **jednolitego rynku w dziedzinie cyberbezpieczeństwa**.
- **Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej** mający na celu: istotne zwiększenie umiejętności i kompetencji cyfrowych na wszystkich poziomach kształcenia (II kw. 2020 r.).
- Zmodernizowany **program na rzecz umiejętności** mający na celu zwiększenie umiejętności cyfrowych w całym społeczeństwie oraz wzmocniona **gwarancja dla młodzieży**, aby położyć większy nacisk na umiejętności cyfrowe na wczesnych etapach kariery zawodowej (II kw. 2020 r.).
- Inicjatywa na rzecz poprawy warunków pracy **pracowników platform** (2021).
- Wzmocnienie **strategii na rzecz interoperacyjności rządów państw członkowskich UE** w celu zapewnienia koordynacji i wspólnych norm w zakresie bezpiecznych i pozbawionych granic usług i przepływu danych sektora publicznego. (2021).

B. Uczciwa i konkurencyjna gospodarka

W stale kurczącym się – w kategoriach odległości – świecie, w którym technologia zyskuje na znaczeniu, Europa musi nadal działać i decydować niezależnie oraz ograniczać nadmierne uzależnienie od rozwiązań cyfrowych powstałych poza Europą.

Do celów opracowywania różnych produktów i usług dane muszą być powszechnie i łatwo dostępne, przystępne oraz proste w użyciu i przetwarzaniu. Dane stały się kluczowym czynnikiem produkcji, a wartością przez nie wygenerowaną należy się podzielić z całym społeczeństwem uczestniczącym w dostarczaniu danych. Dlatego też musimy stworzyć prawdziwy jednolity europejski rynek danych – europejską przestrzeń danych opartą na europejskich zasadach i wartościach.

[11] Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1488 z dnia 28 września 2018 r.
[12] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/61/UE z dnia 15 maja 2014 r.
[13] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148 z dnia 6 lipca 2016 r.

Wiele europejskich przedsiębiorstw, a zwłaszcza MŚP, powoli wprowadza rozwiązania cyfrowe i w związku z tym nie odnosi z nich korzyści oraz traci szanse na rozwinięcie działalności. Komisja będzie dążyć do rozwiązania tej kwestii poprzez nową strategię przemysłową UE, która określi działania ułatwiające przejście do bardziej cyfrowego, ekologicznego i konkurencyjnego w skali światowej przemysłu UE o obiegu zamkniętym. Będzie ona również obejmować strategię dla MŚP, które są żywotnym elementem europejskiej gospodarki, często ograniczanym w swoim rozwoju przez brak dostępnych umiejętności, dostępu do finansowania i rynków.

Aby rozpoczynać działalność i rozwijać się w Europie, MŚP potrzebują pozbawionego przeszkód jednolitego rynku, wolnego od trudności związanych z rozbieżnymi lokalnymi lub krajowymi przepisami, które zwiększają obciążenia administracyjne w szczególności dla mniejszych przedsiębiorstw. MŚP potrzebują jasnych i proporcjonalnych przepisów, które są skutecznie i jednolicie egzekwowane w całej UE, zapewniając im niezwykle prężny rynek rodzimy, z którego można rozpocząć ekspansję na arenie międzynarodowej.

W erze cyfrowej zapewnienie równych warunków działania dla przedsiębiorstw, zarówno dużych, jak i małych, jest ważniejsze niż kiedykolwiek. Oznacza to, że przepisy mające zastosowanie w świecie offline – począwszy od przepisów dotyczących konkurencji i jednolitego rynku, przez ochronę konsumentów, aż po własność intelektualną, podatki i prawa pracownicze – powinny mieć również zastosowanie w świecie internetu. Konsumenci muszą być w stanie ufać produktom i usługom cyfrowym tak samo, jak ich innym rodzajom. Należy zwrócić uwagę na najbardziej zagrożonych konsumentów oraz zapewnić egzekwowanie przepisów w zakresie bezpieczeństwa, w tym w stosunku do towarów pochodzących z państw trzecich. Niektóre platformy rozwinęły się na znaczną skalę, co skutecznie umożliwia im pełnienie roli prywatnych strażników dostępu do rynków, klientów i informacji. Musimy zadbać o to, by systemowa rola niektórych platform internetowych i zdobyta przez nie pozycja rynkowa nie zagrażały uczciwości i otwartości naszych rynków.

W odniesieniu konkretnie do unijnego prawa konkurencji należy stwierdzić, że jego podstawy są równie istotne dla sektora cyfrowego, jak dla tradycyjnych branż. Unijne prawo konkurencji dobrze służy Europie, przyczyniając się do stworzenia równych warunków działania w przypadkach, gdy rynki obsługują konsumentów. Jednocześnie ważne jest, aby reguły konkurencji pozostawały dostosowane do szybko zmieniającego się świata, który jest coraz bardziej cyfrowy i musi stać się bardziej ekologiczny. Mając to na uwadze, Komisja analizuje obecnie skuteczność sposobu, w jaki stosowane są obowiązujące przepisy, na przykład w odniesieniu do środków ochrony konkurencji, a także przeprowadza ocenę i przegląd samych przepisów, aby zapewnić, że spełniają one swoje cele w obliczu obecnych wyzwań stawianych przez technologie cyfrowe i ochronę środowiska.

Prowadzone są już przeglądy przepisów regulujących porozumienia horyzontalne i wertykalne oraz przegląd obwieszczenia w sprawie definicji rynku, podobnie jak ocena adekwatności różnych wytycznych w sprawie pomocy państwa. Wśród podstawowych kwestii dla cyfrowej przyszłości Europy znajdują się: dostęp do danych, agregacja i udostępnianie danych oraz równowaga między handlem internetowym a tradycyjnym. Przegląd obwieszczenia w sprawie definicji rynku uwzględni również nowe, cyfrowe modele biznesowe, takie jak „bezpłatne” usługi, do których użytkownicy mają dostęp z zamian za udostępnienie danych, a także ich wpływ na ograniczenia konkurencji. Prowadzona obecnie ocena adekwatności komunikatu Komisji z 2014 r. dotyczącego ważnych

projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (projektów IPCEI) ma na celu ocenę, czy konieczna jest aktualizacja w celu doprecyzowania warunków, na jakich można skutecznie realizować ważne projekty prowadzone przez państwa członkowskie w kluczowych sektorach o strategicznym znaczeniu dla cyfrowej i ekologicznej przyszłości Europy.

Komisja planuje również zainicjować badanie sektorowe skoncentrowane na tych nowych i powstających rynkach, które kształtują naszą gospodarkę i społeczeństwo.

Sama polityka konkurencji nie jest jednak w stanie rozwiązać wszystkich problemów systemowych, które mogą się pojawić w ramach gospodarki platformowej. W związku z logiką jednolitego rynku konieczne mogą być dodatkowe przepisy, aby zapewnić możliwość zaskarżania, uczciwość i innowacyjność oraz możliwości wejścia na rynek, a także chronić interes publiczny, który wykracza poza kwestie związane z konkurencją lub gospodarką.

Zapewnienie uczciwości w gospodarce cyfrowej jest poważnym wyzwaniem. W pozbawionym granic świecie cyfrowym na garść przedsiębiorstw, które mają największy udział w rynku, przypada przeważająca część zysków z wartości, która została wytworzona w ramach gospodarki opartej na danych. Zyski te często nie są opodatkowane w miejscu, w którym powstały, ze względu na przestarzałe przepisy dotyczące podatku od osób prawnych, co zakłóca konkurencję. Dlatego też Komisja będzie dążyć do rozwiązania problemów podatkowych wynikających z cyfryzacji gospodarki.

Kluczowe działania

- **Europejska strategia w zakresie danych**, która ma sprawić, że Europa stanie się światowym liderem w gospodarce sprawnie wykorzystującej dane (luty 2020 r.), ogłoszenie ram ustawodawczych w zakresie zarządzania danymi (IV kw. 2020 r.) oraz ewentualnie akt prawny dotyczących danych (2021).
- Bieżąca ocena i przegląd **adekwatności unijnych przepisów dotyczących konkurencji** w stosunku do potrzeb w erze cyfrowej (2020–2023) oraz uruchomienie badania sektorowego (2020).
- W kontekście pakietu dotyczącego aktu prawnego o usługach cyfrowych Komisja zbada **regulacje ex ante** w celu zapewnienia, aby rynki charakteryzujące się istnieniem dużych platform o znaczących skutkach sieciowych, działających jako strażnicy dostępu, pozostały uczciwe i możliwe do zdobycia dla innowatorów, przedsiębiorstw i nowych podmiotów wchodzących na rynek. (IV kw. 2020 r.).
-
- **Pakiet dotyczący strategii przemysłowej**, w ramach którego zaproponuje się szereg działań mających na celu ułatwienie przejścia na czyste, cyfrowe i konkurencyjne w skali globalnej gałęzie przemysłu UE o obiegu zamkniętym, obejmujące MŚP oraz wzmocnienie przepisów dotyczących jednolitego rynku.
- Stworzenie ram umożliwiających wygodne, konkurencyjne i bezpieczne finanse cyfrowe, w tym wnioski ustawodawcze dotyczące kryptoaktywów oraz operacyjnej odporności cyfrowej i cyberodporności w sektorze finansowym oraz strategia na rzecz zintegrowanego rynku płatności w UE, który promuje ogólnoeuropejskie usługi i rozwiązania w zakresie płatności cyfrowych (III kw. 2020 r.).
- **Komunikat w sprawie opodatkowania działalności gospodarczej w XXI wieku** uwzględniający postępy poczynione na forum Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w celu podjęcia wyzwań związanych z podatkami wynikających z cyfryzacji gospodarki.
- Opracowanie nowego **Programu na rzecz konsumentów**, która stworzy im możliwości dokonywania świadomych wyborów i odgrywanie aktywnej roli w transformacji cyfrowej (IV kw. 2020 r.).

C. Otwarte, demokratyczne i zrównoważone społeczeństwo

Obywatele mają prawo do technologii, której mogą zaufać. To, co jest nielegalne poza internetem, musi również pozostać nielegalne w internecie. Wprawdzie nie możemy przewidzieć przyszłości technologii cyfrowych, jednak w przestrzeni cyfrowej muszą również obowiązywać europejskie wartości i zasady etyczne oraz normy społeczne i w zakresie ochrony środowiska.

W ostatnich latach Europa przewodziła działaniom na rzecz internetu otwartego, uczciwego, integracyjnego i zorientowanego na człowieka, czego wyrazem było ogólne rozporządzenie o ochronie danych i przepisy dotyczące współpracy między platformami a przedsiębiorstwami. Aby chronić europejską demokrację i wartości stanowiące jej podstawę, Komisja będzie nadal rozwijać i wdrażać innowacyjne i proporcjonalne przepisy służące godnemu zaufania społeczeństwu cyfrowemu. Takie

społeczeństwo cyfrowe powinno być w pełni integracyjne, oparte na zasadzie sprawiedliwości i nie wykluczające nikogo.

W tym kontekście zasadnicze znaczenie ma wzmocnienie i modernizacja przepisów mających zastosowanie do usług cyfrowych w całej UE, w tym wyjaśnienie ról i obowiązków platform internetowych. Handel nielegalnymi, niebezpiecznymi lub podrobionymi towarami oraz rozpowszechnianie treści niezgodnych z prawem należy zwalczać w internecie tak samo skutecznie jak poza nim.

Zaufanie do świata internetu oznacza również pomoc konsumentom w uzyskaniu większej kontroli nad własnymi danymi i własną tożsamością oraz przejęciu za nie większej odpowiedzialności. Potrzebne są bardziej precyzyjne przepisy dotyczące przejrzystości, zachowania i odpowiedzialności osób, które działają jako strażnicy dostępu do informacji i przepływu danych, a także skuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów. Obywatele powinni być również w stanie kontrolować swoją internetową tożsamość, w przypadku gdy dostęp do niektórych usług online wymaga uwierzytelnienia. Konsumenci potrzebują powszechnie przyjętej publicznej tożsamości elektronicznej (eID), co umożliwi im dostęp do ich danych oraz bezpieczne korzystanie z preferowanych przez nich produktów i usług, bez konieczności korzystania w tym celu z niepowiązanych platform i zbędnego udostępniania im danych. Europejczycy mogą również odnieść korzyści z wykorzystywania danych w celu poprawy publicznych i prywatnych procesów podejmowania decyzji.

W świecie, w którym znaczna część debaty publicznej i reklamy politycznej przeniosła się do internetu, musimy być również gotowi do podjęcia działań na rzecz zdecydowanej obrony naszych demokracji. Obywatele pragną konkretnych odpowiedzi na próby manipulacji przestrzeni informacyjnej, które często mają postać ukierunkowanych i skoordynowanych kampanii dezinformacyjnych. Europa potrzebuje większej przejrzystości w odniesieniu do sposobów udostępniania informacji i zarządzania nimi w internecie. Wiarygodne media o wysokich standardach mają kluczowe znaczenie dla demokracji, jak również dla różnorodności kulturowej. Mając to na uwadze, Komisja przedstawi europejski plan działania na rzecz demokracji oraz specjalny plan działania na rzecz mediów i sektora audiowizualnego.

Komponent cyfrowy będzie miał również kluczowe znaczenie dla osiągnięcia ambitnych celów Europejskiego Zielonego Ładu[14] oraz celów zrównoważonego rozwoju[15]. Jako potężne czynniki umożliwiające przejście na zrównoważony rozwój rozwiązania cyfrowe mogą przyczynić się do postępów w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym, wspierać dekarbonizację wszystkich sektorów oraz ograniczyć ślad środowiskowy i społeczny produktów wprowadzanych do obrotu w UE. Na przykład kluczowe sektory, takie jak rolnictwo precyzyjne, transport i energetyka, mogą odnieść ogromne korzyści z rozwiązań cyfrowych w swoich dążeniach do realizacji ambitnych celów

[14] Europejski Zielony Ład, COM(2019) 640 final, 11 grudnia 2019 r.: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf

[15] Cele zrównoważonego rozwoju to zbiór 17 globalnych celów, które mają być „planem działania na rzecz osiągnięcia lepszej i bardziej zrównoważonej przyszłości dla wszystkich". Zostały one ustanowione przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 2015 r. w ramach rezolucji ONZ nr 70/1: https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/

Europejskiego Zielonego Ładu.

Rozwiązania cyfrowe, a w szczególności rozwiązania wykorzystujące dane, umożliwią również w pełni zintegrowane podejście oparte na cyklu życia – od projektowania poprzez pozyskiwanie energii, surowców i innych elementów wejściowych aż do produktów końcowych, i to do momentu wycofania ich z eksploatacji. Na przykład dzięki śledzeniu, kiedy i gdzie energia elektryczna jest najbardziej potrzebna, możemy zwiększyć efektywność energetyczną i zużywać mniej paliw kopalnych.

Jest jednak oczywiste, że sektor ICT musi również przejść swoją własną transformację ekologiczną. Ślad środowiskowy tego sektora jest znaczny, szacowany na 5–9 % całkowitego światowego zużycia energii elektrycznej oraz ponad 2 % wszystkich emisji[16]. Centra danych i telekomunikacja będą musiały stać się bardziej energooszczędne, ponownie wykorzystywać energię z odpadów i w większym zakresie wykorzystywać odnawialne źródła energii. Mogą one i powinny stać się neutralne dla klimatu do 2030 r.

Znaczenie ma również sposób projektowania, kupowania, użytkowania i poddawania recyklingowi sprzętu ICT. Oprócz spełniania wymogów ekoprojektu dotyczących efektywności energetycznej urządzenia ICT muszą się stać w pełni elementem zamkniętego obiegu – muszą być zaprojektowane tak, aby służyły dłużej, mogły być właściwie konserwowane oraz łatwe do demontażu i recyklingu.

Potencjał, jaki tkwi w danych, ma zasadnicze znaczenie również w sektorze ochrony zdrowia. Zdigitalizowane dokumentacje medyczne, zgromadzone w europejskiej przestrzeni danych dotyczących zdrowia, mogą prowadzić do bardziej efektywnego leczenia głównych schorzeń przewlekłych, w tym chorób nowotworowych i rzadkich chorób, ale również do równego dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych dla wszystkich obywateli.

[16] World Energy Forum: https://www.enerdata.net/publications/executive-briefing/expected-world-energy-consumption-increase-from-digitalization.html.

Kluczowe działania

- **Nowe i zmienione przepisy mające na celu pogłębienie wewnętrznego rynku usług cyfrowych** poprzez zwiększenie i harmonizację obowiązków platform internetowych i dostawców usług informacyjnych oraz wzmocnienie nadzoru nad polityką platform w zakresie treści w UE. (IV kw. 2020 r., w ramach pakietu dotyczącego aktu prawnego o usługach cyfrowych).
- **Przegląd rozporządzenia eIDAS** w celu zwiększenia jego skuteczności, zwiększenia korzyści dla sektora prywatnego i promowania wiarygodnych tożsamości cyfrowych dla wszystkich Europejczyków (IV kw. 2020 r.).
-
- **Plan działania dotyczący mediów i sektora audiowizualnego** wspierający transformację cyfrową i konkurencyjność sektora audiowizualnego i sektora mediów w celu stymulowania dostępu do wysokiej jakości treści i pluralizmu mediów (IV kw. 2020 r.).
- **Europejski plan działania na rzecz demokracji** zwiększy odporność naszych systemów demokratycznych, będzie wspierał pluralizm w mediach oraz przeciwdziałał zagrożeniom związanym z zewnętrzną interwencją w wybory europejskie (IV kw. 2020 r.).
- Inicjatywa **„Kierunek Ziemia"** mająca na celu opracowanie wysoce precyzyjnego cyfrowego modelu Ziemi, który poprawiłby zdolność Europy do prognozowania środowiskowego i zarządzania kryzysowego (termin: od 2021 r.).
- **Inicjatywa dotycząca urządzeń elektronicznych o zamkniętym cyklu życia**, mobilizująca istniejące i nowe instrumenty zgodnie z ramami polityki na rzecz zrównoważonych produktów (będącej elementem przyszłego planu działania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym) w celu zapewnienia, by urządzenia były projektowane z myślą o trwałości, konserwacji, ponownym wykorzystaniu, demontażu i recyklingu, z uwzględnieniem prawa do naprawy lub modernizacji, aby wydłużyć cykl eksploatacji urządzeń elektronicznych i uniknąć przedwczesnego skracania ich cyklu życia (2021).
- Inicjatywy mające na celu zapewnienie, by najpóźniej do 2030 r. centra danych były neutralne dla klimatu, wysoce energooszczędne i zrównoważone, a także działania na rzecz przejrzystości operatorów telekomunikacyjnych w odniesieniu do ich śladu środowiskowego.
- Promowanie **elektronicznej dokumentacji medycznej opartej na wspólnym europejskim** formacie wymiany danych, aby zapewnić obywatelom Europy bezpieczny dostęp do danych dotyczących zdrowia i ich wymianę w całej UE. Europejska przestrzeń danych dotyczących zdrowia w celu poprawy bezpieczeństwa i ochrony dostępu do danych dotyczących zdrowia, umożliwiająca ukierunkowane i szybsze badania, diagnostykę i leczenie (od 2022 r.).

3. Wymiar międzynarodowy – Europa jako partner globalny

Model europejski stał się źródłem inspiracji dla wielu partnerów na całym świecie w sytuacjach, gdy podejmują oni nowe wyzwania polityczne, i w przypadku polityki cyfrowej nie powinno być inaczej.
Pod względem geopolitycznym UE powinna wykorzystać swoje uprawnienia regulacyjne, wzmocnione zdolności przemysłowe i technologiczne, siłę swojej dyplomacji oraz instrumenty finansowania działań zewnętrznych, aby promować podejście europejskie i kształtować globalne interakcje. Obejmuje to prace prowadzone w ramach układów o stowarzyszeniu i umów handlowych

oraz porozumień osiągniętych na forum organów międzynarodowych, np. ONZ, OECD, ISO i G20, przy wsparciu państw członkowskich UE.

Silna obecność kwestii cyfrowych w polityce rozszerzenia, polityce sąsiedztwa oraz polityce rozwojowej UE umożliwi wzrost gospodarczy i będzie stanowić siłę napędową zrównoważonego rozwoju, w tym upowszechnianie stosowania ekologicznych technologii ICT w krajach i regionach partnerskich, zgodnie z podjętym przez Europę zobowiązaniem do realizacji Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. Konkluzje grupy zadaniowej ds. gospodarki cyfrowej UE–Unia Afrykańska będą stanowić podstawę wsparcia dla transformacji cyfrowej w Afryce, w tym utworzenia jednolitego afrykańskiego rynku cyfrowego, ponieważ finansowanie będzie dostępne w ramach nowych wieloletnich ram finansowych UE.

Wiele państw na całym świecie dostosowało swoje własne ustawodawstwo do mocnego unijnego systemu ochrony danych. Powielając ten sukces, UE powinna aktywnie propagować swój model bezpiecznego i otwartego internetu na całym świecie.

Jeśli chodzi o normy, nasi partnerzy handlowi przyłączyli się do procesu realizowanego pod przywództwem UE, w ramach którego z powodzeniem wprowadzono światowe normy w zakresie technologii 5G i internetu rzeczy. Europa musi teraz przejąć wiodącą rolę w procesie wprowadzania oraz normalizacji nowej generacji technologii, takich jak łańcuch bloków, obliczenia superkomputerowe, technologie kwantowe, algorytmy i narzędzia umożliwiające wymianę danych i ich wykorzystanie[17].

W odniesieniu do handlu i inwestycji Komisja będzie nadal podejmować działania w przypadku nieuzasadnionych ograniczeń dla europejskich przedsiębiorstw w państwach trzecich, takich jak wymogi dotyczące lokalizacji danych, oraz będzie dążyć do osiągnięcia ambitnych celów pod względem dostępu do rynku, poszanowania własności intelektualnej, badań i rozwoju oraz programów normalizacyjnych. Trwające dyskusje na temat stworzenia sojuszu na rzecz wiarygodnych danych z partnerami o podobnych poglądach, którzy podzielają nasze wartości i wysokie standardy, mogłyby usprawnić przepływy danych i pulę dostępnych danych wysokiej jakości.

Unia Europejska jest i pozostanie najbardziej otwartym regionem dla handlu i inwestycji na świecie, pod warunkiem że każdy, kto zamierza tutaj prowadzić działalność, akceptuje nasze przepisy i ich przestrzega. Komisja wykorzysta wszystkie instrumenty, którymi dysponuje, aby zagwarantować, że każdy przestrzega unijnych i międzynarodowych przepisów w celu utrzymania równych warunków działania w sektorze cyfrowym. W razie potrzeby Komisja zaproponuje również nowe przepisy, takie jak np. będące wynikiem trwających prac nad opracowaniem instrumentu prawnego służącego rozwiązaniu problemów dla rynku wewnętrznego związanych z zakłóceniami konkurencji wynikającymi z dotacji zagranicznych.

[17] Na przykład stosowanie unijnej normy dotyczącej e-fakturowania w Australii, Nowej Zelandii i Singapurze okazało się sukcesem, pełniąc funkcję czynnika ułatwiającego prowadzenie działalności gospodarczej dla przedsiębiorstw z UE i rozważa się jego wykorzystanie na szczeblu międzynarodowym.

W ramach **globalnej strategii współpracy cyfrowej** zostanie przedstawione europejskie podejście do transformacji cyfrowej, które opiera się na naszej długiej i pełnej sukcesów historii technologii, innowacji i kreatywności, osadzonej na wartościach europejskich, w tym na otwartości, i zostanie ono przeniesione na arenę międzynarodową oraz będzie stanowić przedmiot współpracy z naszymi partnerami. Będzie ona również odzwierciedlała działania UE w Afryce i w innych częściach świata w odniesieniu do celów zrównoważonego rozwoju, strategii „Digital4Development" oraz budowania zdolności.

Europa zajmuje czołową pozycję pod względem radzenia sobie z manipulacją w swojej przestrzeni informacyjnej, a także opracowała w tym kontekście ważne koncepcje i instrumenty. Europa będzie nadal ściśle współpracować z partnerami międzynarodowymi, takimi jak grupa G7, aby wypracować wspólne podejście zmierzające do opracowania międzynarodowych norm i standardów.

Kluczowe działania
- **Globalna strategia współpracy cyfrowej** (2021).
- **Biała księga w sprawie instrumentu dotyczącego subsydiów zagranicznych** (II kw. 2020 r.).
- **Centrum „Digital for Development"**, które będzie budować i konsolidować podejście obejmujące całą UE, promując wartości UE oraz mobilizując państwa członkowskie UE i unijny przemysł, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, instytucje finansowe, wiedzę fachową i technologie w dziedzinie cyfryzacji.
- Strategia na rzecz **normalizacji**, która umożliwi wprowadzenie interoperacyjnych technologii z poszanowaniem europejskich zasad oraz promowanie podejścia i interesów Europy na arenie światowej (III kw. 2020 r.).
- **Zestawienie możliwości i plan działania** w celu promowania europejskiego podejścia w stosunkach dwustronnych i na forach wielostronnych (II kw. 2020 r.).

4. Podsumowanie

Technologie cyfrowe, bez względu na to, jak bardzo są zaawansowane, stanowią tylko narzędzie. Nie mogą one rozwiązać wszystkich naszych problemów. Umożliwiają one jednak powstawanie rzeczy, które jeszcze przed pokoleniem wydawały się nie do pomyślenia. Miarą sukcesu europejskiej strategii cyfrowej będzie to, na ile uda na m się zapewnić, by narzędzia te działały na rzecz dostarczania dóbr publicznych obywatelom Europy.

Gospodarka sprawnie wykorzystująca dane i jej ogromny potencjał transformacyjny będą mieć wpływ na nas wszystkich i Europa jest gotowa do pełnego wykorzystania takich korzyści. Jednak aby transformacja cyfrowa okazała się pełnym sukcesem, będziemy musieli stworzyć odpowiednie warunki ramowe, aby zapewnić wiarygodne technologie oraz dać przedsiębiorstwom pewność, kompetencje i środki wymagane na potrzeby cyfryzacji. Koordynacja starań między UE, państwami członkowskimi, regionami, społeczeństwem obywatelskim i sektorem prywatnym ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia tego celu i wzmocnienia europejskiego przywództwa cyfrowego.

Europa może być gospodarzem transformacji cyfrowej i wyznaczać światowe normy w zakresie rozwoju technologicznego. Co ważniejsze, Europa może to osiągnąć przy jednoczesnym zapewnieniu włączenia i poszanowania każdego człowieka. Transformacja cyfrowa może funkcjonować tylko wtedy, gdy działa z korzyścią dla wszystkich, a nie tylko dla nielicznych. Będzie to prawdziwie europejski projekt – społeczeństwo cyfrowe w oparciu o europejskie wartości i zasady – który może stanowić prawdziwą inspirację dla reszty świata.